

Verslag van de 8ste plenaire zitting – maandag 25 juni 2012

I. Inleiding

Mevr. D'hondt, voorzitter van de NCRK, heet iedereen welkom op de achtste plenaire zitting van de NCRK.

Toelichting wordt gegeven bij het programma. De zitting zal van start gaan met een kort overzicht van de realisaties, de lopende projecten en het budget van de NCRK. Vervolgens geven de onderzoekers van LENTIC en CESO toelichting bij de methodologie die ze hebben gevolgd in het kader van hun evaluatie van de werking van de Commissie. Na de voorstelling van hun aanbevelingen, volgt toelichting van enkele beleidsvertegenwoordigers bij de wijze waarop er opvolging aan zal worden verleend.

Na een korte pauze worden de huidige werkzaamheden ter opvolging van de Slotbeschouwingen van het Comité besproken.

II. Werkzaamheden NCRK

1. Overzicht realisaties NCRK 2011 – juni 2012

De belangrijkste realisaties zijn:

- Eind 2009, eind 2010 en begin 2011 heeft een werkgroep van experts van de NCRK drie adviezen voorgelegd aan de CoorMulti, in het kader van de nationale onderhandelingen over een facultatief protocol bij het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind. In het begin van 2012 heeft het secretariaat van de NCRK enkele entiteiten gesteund in het kader van de voorbereiding van de ondertekening van het protocol door België. De ondertekening vond plaats op 28 februari 2012. In dezelfde periode heeft het secretariaat technische steun verleend aan verscheidene actoren van het middenveld en de academische wereld, in het kader van het opstellen van een schrijven. Met dit schrijven werden de entiteiten uitgenodigd om ter gelegenheid van de ratificatie van het protocol enerzijds de toegang tot rechtshulp te verruimen en anderzijds een grootschalige communicatie over het protocol te organiseren voor de burgers en meer bepaald de belangrijkste doelgroep, de minderjarigen.

Het secretariaat van de NCRK volgt de werkzaamheden voor de ratificatie door België op en verzoekt nogmaals om er zo snel mogelijk en met respect voor de geest van het protocol toe over te gaan. Op 22 juni van dit jaar heeft de Vlaamse

Gemeenschap het voorontwerp van decreet voor de aanvaarding van het protocol goedgekeurd.

- In juni 2011 heeft een werkgroep een advies uitgewerkt in het kader van het opstellen van het eerste Belgische verslag over het Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. De NCRK heeft hierbij samengewerkt met relevante experts.
- Het secretariaat van de NCRK heeft de coördinatie verzorgd van het Belgische antwoord op de vragenlijst van mevrouw Marta Santos Pais, de Speciale Vertegenwoordiger van het Secretariaat-generaal van de Verenigde Naties voor geweld tegen kinderen.
- Het secretariaat van de NCRK heeft ook verscheidene andere adviezen voor de CoorMulti opgesteld.

Al deze informatie is opgenomen in de zesmaandelijke nieuwsbrieven die de leden sinds 2011 ontvangen, in de jaarlijkse werkingsverslagen en op de website.

2. Lopende projecten binnen de NCRK

Momenteel volgt het secretariaat de slotbeschouwingen op, zoals hierboven reeds vermeld, en werkt ze een ontwerp van sjabloon voor de rapportage uit. Dit in samenwerking met de contactpunten van elke entiteit, om de aanpak goed uit te werken en met de FOD P&O voor de informaticaondersteuning. Men werkt aan een intelligent formulier dat na een eerste elektronische test in september aan de geïnteresseerde leden van de Commissie zal worden voorgelegd. Het is de bedoeling om tijdens de volgende plenaire zitting het geheel aan de leden voor te stellen.

3. Budget 2012

Het totale budget van de NCRK is sinds 2009 niet gewijzigd. Dit zal waarschijnlijk ook het geval zijn voor het budget van 2013. Sinds 2009 draagt de federale regering alleen bij aan de personeelskosten. Sinds december 2011 is bovendien de aanwerving van nieuwe medewerkers algemeen geblokkeerd op het niveau van de FOD Justitie. Aangezien er mensen vertrokken zijn, is het personeelsbestand daardoor van 3 1/2 VTE naar 2 VTE gedaald.

III. Externe evaluatie van de werking van de NCRK

1. Inleiding

Mevr. Sarah D'hondt haalt aan dat een Commissie oprichten betreffende een transversale materie die alle Belgische overheidsniveaus betreft, geen sine cure was. Dit bleek reeds uit het gegeven dat de aanbeveling van het VN-Kinderrechtencomité om een nationaal coördinerend mechanisme op te richten reeds dateert van 1995 en dat de onderhandelingen ongeveer vijf jaar hebben aangesleept alvorens midden 2006 tot de wettelijke oprichting van de NCRK te komen.

De Commissie vervolgens optimaal doen functioneren was evenmin eenvoudig, rekening houdend met de diverse samenstelling zowel qua professionele achtergrond als wat betreft de doelstellingen en verwachtingen van eenieder, rekening houdend ook met de onbezoldigde inzet die van de leden gevraagd wordt, bovenop hun dagdagelijkse takenpakket én rekening houdend met de beperkte humane en financiële middelen van het Commissiesecretariaat.

Midden 2010 werden de leden bevestigd over hun initiële en huidige verwachtingen en hun beschikbaarheid ten aanzien van de Commissie. De interne evaluatie die eruit voortvloeide legde reeds meerdere verbeterpunten bloot. Centraal aandachtspunt waren en zijn nog steeds de moeilijkheden die de NCRK ondervindt om twee taken te verzoenen, met name voor een deel – maar niet systematisch – overheden vertegenwoordigen, in het bijzonder in het kader van het periodieke IVRK-rapport, en anderzijds een overlegplatform zijn dat het maatschappelijk middenveld betreft en raadpleegt. Daarnaast werd tevens vastgesteld dat ook het overleg tussen de regeringen niet vlot verloopt en dit zowel vanuit budgettair als vanuit inhoudelijk oogpunt.

Vervolgens is besloten om in een tweede stap ook een externe evaluatie te laten doorvoeren. Aldus wenste de Commissie te komen tot een wetenschappelijk onderbouwde analyse van de werking én tot in een neutrale omgeving ontwikkelde verbetervoorstellen.

2. Voorstelling eindverslag externe evaluatie

Dr. Seth Maenen (CESO, K.U. Leuven) en Dr. Audrey Levêque (LENTIC, ULG) stellen het eindverslag van de externe evaluatie van de werking van de Nationale Commissie voor.

Dit onderzoek beoogde de werking van de Commissie te onderzoeken en aanbevelingen uit te schrijven om deze werking te verbeteren.

a Methodologie van het onderzoek

Vooreerst werd een documentanalyse uitgevoerd op basis van diverse bronnen (website, vergaderverslagen, de interne evaluatie...).

Vervolgens werden 25 personen geïnterviewd. Het betrof een semi-gestructureerd interview met als doelstelling het verzamelen van zo veel mogelijk informatie omtrent de concrete realiteit van de NCRK en de beleving van de leden.

Op basis van deze informatie kon vastgesteld worden waar de pijnpunten van de werking van de Commissie zich bevinden.

Om aanbevelingen uit te schrijven ter verbetering van de werking werd eveneens onderzoek verricht naar instellingen die werken rond kinderrechten in het buitenland, o.a. in Zwitserland, Canada, Duitsland en Nederland.

Ook is een focusgroep georganiseerd met de bedoeling een aantal aanbevelingen af te toetsen in een groep welgeïnformeerde personen die vanuit hun ervaring en expertise een bijdrage konden leveren aan deze evaluatie.

In een laatste fase werden de bevindingen uit de voorgaande onderzoeksactiviteiten teruggekoppeld naar de vertegenwoordigers van vier kabinetten (kabinet minister Turtelboom, Kabinet Minister Smet, Kabinet Minister-president Demotte en kabinet minister Vandeurzen) en naar de voorzitter van de NCRK.

b Resultaten van de evaluatie

Tijdens de documentanalyse en de interviews kwamen verscheidene problemen betreffende de werking naar boven, waaronder:

- de vage en naast elkaar geplaatste opdrachten opgenomen in het Samenwerkingsakkoord, waardoor ze op uiteenlopende wijze geïnterpreteerd (kunnen) worden.
- gebrek aan middelen en personeel voor het uitvoeren van de zes missies
- het ontbreken van een strategisch plan.

c Aanbevelingen

Er zijn twee scenario's mogelijk: een status quo of een duidelijke opdeling in verschillende instanties die elk hun eigen opdrachten hebben.

Bovendien zijn er, ongeacht de toekomst van de NCRK, drie onoverkomelijke voorwaarden voor succes.

Drie voorwaarden voor succes:

Het verduidelijken van de missies

Er dient zo concreet mogelijk uitgelegd te worden wat er achter elke missie schuilgaat om te uiteenlopende interpretaties te vermijden. Deze verduidelijking kan gebeuren door een gemengde werkgroep, samengesteld uit politici en uit mensen uit het maatschappelijk middenveld.

De professionalisering van de methodologie

De methodologie kan geprofessionaliseerd worden door een strategisch plan of ten minste concrete en duidelijke doelstellingen uit te werken die binnen een bepaalde tijdspanne behaald moeten worden. Ook het volgen van opleidingen en gepersonaliseerde coaching over verschillende onderwerpen zoals vergaderen, projectmanagement, communicatietechnieken e.d. dient overwogen te worden.

De betrokkenheid van de leden

De betrokkenheid van de leden kan verhoogd worden door ieders rol te verduidelijken. Ook laat een regelmatige evaluatie van de leden toe om problemen of een minderende motivatie snel op te merken en gepast te reageren.

Twee mogelijke scenario's:

Scenario 1: status quo

De NCRK blijft het orgaan zoals het opgericht werd, maar de drie succesfactoren aangehaald hierboven worden ontwikkeld.

De kern van het probleem is het echter het gebrek aan duidelijkheid over de rol en de opdrachten van de NCRK. Deze problemen zullen niet opgelost worden indien voor dit scenario gekozen wordt.

Scenario 2: complementaire instanties

In dit scenario zouden meerdere instanties samenwerken om de zes missies te vervullen. Het voorziet de oprichting van een regeringsorgaan (GOV), een onafhankelijk adviesorgaan (ADV) en een expertiseorgaan (EXP). EXP zou eventueel samen met het ADV opgenomen kunnen worden in de toekomstige Nationale Commissie voor de Mensenrechten.

Per missie is één of twee van de organen eindverantwoordelijke (cf. onderstaande tabel). Eveneens worden structurele banden tussen de organen voorzien.

MISSIES	GOV	ADV	EXP
1. Redactie en voorstelling van het vijfjaarlijkse rapport	Eindverantwoordelijkheid	<i>Bijdragen (advies)</i>	<i>Bijdragen (inhoudelijke en methodologische ondersteuning)</i>
2. Bijdragen aan de redactie van andere documenten ivm de rechten van het kind	Eindverantwoordelijkheid voor officiële documenten	<i>Bijdragen</i>	<i>Bijdragen</i>
3. Coördinatie van de verzameling, de verwerking en de analyse van gegevens	Eindverantwoordelijkheid voor de effectieve afronding van het proces (coördinatie, middelen en opvolging)	<i>Bijdragen (advies)</i>	Eindverantwoordelijkheid voor de verwerking en analyse van gegevens (inhoudelijk)
4. Overleg en voortdurende uitwisseling tussen de overheden en andere instanties in het kinderrechtendomein	Eindverantwoordelijkheid	<i>Bijdragen (advies)</i>	<i>Bijdragen (advies)</i>
5. Onderzoeken van, en toezien op, de uitvoeringsmaatregelen om te voldoen aan de aanbevelingen van het Comité	Eindverantwoordelijkheid voor de beleidsmatige opvolging van de aanbevelingen	<i>Bijdragen (advies over de analyse van EXP)</i>	Eindverantwoordelijkheid voor de analyse en evaluatie van het overheidsbeleid
6. Advies over de ontwerpen van internationaal Verdrag en protocol		Eindverantwoordelijkheid	

Belangrijk is om enerzijds de politieke rollen en anderzijds de onafhankelijke advies- en expertiserollen duidelijk van elkaar te scheiden. Het is van belang om het maatschappelijk middenveld te betrekken bij het uitwerken van de structuur van de verschillende instanties, de wijze waarop ze beslissingen nemen en hun onderlinge banden.

d De toekomst van de NCRK in scenario 2

De NCRK als regeringsorgaan (GOV)

Als GOV zou de NCRK naargelang de missies een specifieke eindverantwoordelijkheid hebben. Ze zou verantwoordelijk zijn voor de coördinatie van de zes missies en moeten waken over de goede uitvoering ervan. Deze werkwijze heeft als risico dat men terug terecht komt in een situatie van voor de oprichting van de NCRK. De NCRK, als overheidsorgaan, zou een echte rol moeten toekennen aan het maatschappelijk middenveld.

De NCRK als onafhankelijk adviesorgaan (ADV)

De NCRK zou een apolitiek orgaan worden dat leden van het maatschappelijk middenveld samenbrengt. Het voornaamste risico is dat er totaal niet kan tussengekomen worden bij politieke beslissingen en dat de NCRK door GOV als een actor beschouwd zal worden die enkel bijdraagt tot de afwikkeling van de zes missies en dus een secundaire rol speelt in de uitvoering ervan.

De NCRK als platform dat alle betrokken actoren coördineert

Ze zou een plaats worden waar het regeringsorgaan, het onafhankelijk adviesorgaan, de administraties en in voorkomend geval het onafhankelijk expertiseorgaan elkaar ontmoeten. Ze zou geen enkele beslissing zelf nemen maar uitwisseling stimuleren en waken over de goede samenwerking tussen de verschillende actoren. De NCRK zou mogelijk aan betekenis verliezen aangezien ze zelf geen beslissingen neemt maar enkel dient om de verschillende instanties te ondersteunen.

e Slotwoord van de onderzoekers

De onderzoekers danken alle (voormalige) NCRK-leden en –medewerkers voor hun verrijkende en transparante deelname aan de evaluatie. Ze beklemtonen tevens dat meerdere van hun aanbevelingen, zoals de opstelling van een strategisch plan, vermoedelijk niet eerder gerealiseerd hadden kunnen worden, gezien het moeilijke werkklimaat. Ze drukken de hoop uit dat de huidige medewerkers ook in de toekomst een centrale rol in het Belgische kinderrechtenbeleid kunnen blijven vervullen.

▪ Reacties uit de zaal

Dhr. Jacques Fierens vraagt of er in het rapport geen duidelijker verschil gemaakt moet worden tussen wat er intern, binnen de NCRK, (methodologie ed.) moet veranderen en hetgeen er extern (bv. wijzigingen aan het samenwerkingsakkoord) moet veranderen.

Dhr. Maenen antwoordt dat er in het rapport voorgesteld wordt om in twee fases te werken. In de eerste fase vindt een reflectie plaats met alle leden om na te gaan wat er moet veranderen en hoe dit moet gebeuren. In de tweede fase komt het politieke niveau samen om te bespreken in welke zin, op basis van de reflectie in de eerste fase, het samenwerkingsakkoord gewijzigd moet worden.

Dhr. Johan Put vraagt wat er precies moet begrepen worden onder het expertiseorgaan. Wordt gedacht aan wetenschappelijk onderzoek over kinderrechten of wordt praktijkexpertise gevraagd?

Dhr. Maenen antwoordt dat dit niet gepreciseerd wordt in het rapport. Het doel van het expertiseorgaan is het inhoudelijk verwerken en analyseren van gegevens. Dit onder andere

door de relaties tussen de verschillende experts op de verschillende niveaus te verbeteren. De leden zouden zowel onderzoekers als ambtenaren kunnen zijn. Er werd gekeken naar buitenlandse voorbeelden, onder meer in Nederland en Duitsland. Het betreft daarbij evenwel steeds grote onderzoekscentra.

3. Voorstelling van het concreet plan van aanpak voor de opvolging van de evaluatie

Dhr. Hoefmans, Mevr. Bleys en Dhr. Parmentier worden ertoe uitgenodigd een concreet plan van aanpak voor de opvolging van de evaluatie voor te stellen.

Dhr. Hoefmans onderkent drie belangrijke conclusies:

- de missies van de NCRK vormen geen probleem, in tegenstelling tot hun vertaling naar de praktijk
- de rol van de commissie, die voor de ene een adviesorgaan van de overheid is, voor de andere een toezichtorgaan op de overheid, moet worden uitgeklaard.
- De Commissie dient meer gedragen te worden door haar leden en dit door hun directe belang bij een samenwerking te waarborgen.

Het overleg omtrent de hervorming van de NCRK is op politiek niveau van start gegaan. Dit overleg kadert in het ruimere debat omtrent de verplichting tot het oprichten van een Mensenrechtencommissie.

Eerst zal de knoop doorgemaakt worden betreffende het grotere kader van de structuur waarbinnen de NCRK een plaats moet krijgen. Vervolgens zal het inhoudelijke aan bod komen.

Er wordt verzekerd dat het de bedoeling is het maatschappelijk middenveld te betrekken bij deze hervormingen.

IV. Opvolging van de slotbemerkingen van het V.N.- Kinderrechtencomité

1. Werkzaamheden van het secretariaat

Mevr. D'hondt merkt op dat het twee jaar na de voorstelling van de Belgische rapporten over het IVRK en OPSC voor het Comité voor de Rechten van het Kind in Genève de hoogste tijd is om over te gaan tot een eerste stand van zaken van de opvolging door de Belgische entiteiten van de slotbemerkingen van het Comité.

Na ontvangst van de slotbemerkingen, heeft het secretariaat van de NCRK eind 2010 een overzicht gemaakt (dat terug te vinden is op de website¹) dat per slotbemerking volgende elementen bevat:

- de entiteiten en hun bevoegde ministers;
- de doelstellingen voor de toekomst opgenomen in de Belgische rapporten over het IVRK en OPSC die verband houden met de slotbemerking. Dit verband wordt benadrukt om bij te dragen tot een gecoördineerde realisatie van de slotbemerkingen en de doelstellingen voor de toekomst waartoe de Belgische staat zich al heeft verbonden;
- een geheel van relevante aanbevelingen, meer bepaald andere aanbevelingen van het Comité voor de Rechten van het Kind in het kader van de algemene

1

https://1168.fedimbo.belgium.be/sites/1168.fedimbo.belgium.be/files/explorer/overzicht_CO_DT_nuttige_info.xls

opmerkingen (general comments), de aanbevelingen van andere comités van de VN (bv. CAT, CERD) en de aanbevelingen opgenomen in de alternatieve rapporten van de ngo's, de kinderrechtencommissarissen, kinderen;

- aanbevelingen die de leden van de NCRK hebben geformuleerd in het kader van de workshops georganiseerd voor de bespreking van de slotbemerkingen, tijdens de zesde plenaire zitting op 28 juni 2010;
- meer informatie over de interpretatie van de slotbemerking, door een verwijzing naar waarschijnlijke informatiebronnen van het Comité (Europese studies of internationale instanties zoals de WHO, de alternatieve rapporten...).

Het overzicht zal worden aangevuld met een samenvatting van de antwoorden van elk van deze entiteiten, al dan niet in het kader van een actieplan. Dit werk zou voltooid moeten zijn en aan de leden moeten worden voorgesteld tijdens de volgende plenaire zitting, eind 2012.

2. Voorstelling door de overheden van goede praktijken

- a "Kinderrechtenindicatoren: opvolgingsindicatoren versus impactindicatoren" (Mevr. Malvina Govaert – Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse – Federatie Wallonië - Brussel)

In het kader van de realisatie van zijn missies is het OEJAJ gestart met het uitwerken van opvolgingsindicatoren voor het actieplan van november 2011. Hieronder worden enkele aandachtspunten aangehaald.

Indicatoren: waar dienen ze voor?

- voor de vergelijking (evolutie van een situatie in tijd en ruimte),
- voor de programmering (bv. op politiek vlak),
- voor de evaluatie van het beleid (o.a. overzichtstabellen, er is een onderscheid tussen de evaluatie en de follow-up van het beleid. Bij de follow-up van het beleid wordt nagegaan of wat aangekondigd was ook daadwerkelijk uitgevoerd is. Bij de evaluatie van een beleid wordt nagegaan of het betreffende beleid zijn doelstelling bereikt heeft.),
- voor de identificatie van ontbrekende gegevens,
- om een beeld te krijgen van de realisaties (outputs), de resultaten in termen van impact (outcomes),
- de effectiviteit (eigen effecten) te meten,
- de efficiëntie (kosten-batenanalyse) van het gevoerde beleid en zijn relevantie (antwoordt het op het probleem?) en de systemische impact (ongewenste effecten?) te meten.

Indicatoren betreffende de rechten van het kind: waarom?

Om te voldoen aan de verbintenissen die voortvloeien uit het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Om de impact op de kinderen van wetten, het beleid en de praktijken te beoordelen, voor, tijdens of na hun uitvoering. Als hulp voor de publieke besluitvorming: een stap naar de governance van de rechten van het kind.

Wat is een indicator?

OEJAJ gebruikt de volgende werkdefinitie: 'Een variabele (een niet-doelgerichte indicator) of een waarde (een doelgerichte indicator, bv. een nagestreefd percentage) die significant en consensueel is, kwantitatief of kwalitatief van aard, informatie verschaft over een bestudeerd fenomeen en zijn evoluties, en/of deze meet'.

Een indicator moet geldig zijn relevant, haalbaar, betrouwbaar en gebruiksvriendelijk. Hij kan de vorm aannemen van een kardinale of ordinale meting, een binair teken, een aanwijzend teken of een rekenformule.

De potentiële bronnen zijn de administratieve gegevens, de regelmatige statistische analyses, de ad-hoc-enquêtes, de specifieke studies, de opiniepeilingen enz.

Wat het formaat van de indicatoren betreft, bestaan er:

- structurele indicatoren: bestaan van wettelijke instrumenten, specifieke budgetten, institutionele mechanismen enz.
- procesindicatoren: de realisaties (outputs), de toepassing;
- resultaatindicatoren: impact (outcomes).

Enkele voorbeelden van al bestaande systemen van indicatoren en samengestelde indicatoren in het Waals Gewest en de Federatie Wallonië-Brussel:

- Het coherente systeem van indicatoren betreffende de begeleiding van het onderwijssysteem, gedefinieerd als: 'geheel van gegevens die de in artikel 2 bedoelde begeleidingscommissie, de Regering en het Parlement nodig achten voor de statistische follow-up van de leerlingen en voor de begeleiding van het onderwijssysteem'.
- De sociaaleconomische index van de statistische sectoren.
- De samenvattende indicator van de toegang tot de grondrechten.

PADE: Actieplannen betreffende de rechten van het kind

De actieplannen betreffende de rechten van het kind (PADE, Plans d'actions relatifs aux droits de l'enfant) van de Federatie Wallonië-Brussel en van het Waals Gewest zijn op 17 november 2011 goedgekeurd door de betrokken regeringen. Het betreft driejaarlijkse plannen. Het huidige plan focust op drie elementen.

1. Kinderrechteneducatie
2. Goed bestuur inzake kinderrechten
3. Daling van de ongelijkheid tussen kinderen

Er is een werkgroep genaamd 'Plan Rechten van het Kind – Indicatoren' opgericht, met de volgende opdrachten en werkmethodiek:

- Onderzoek naar de realisatie-indicatoren die rechtstreeks verband houden met de projecten van de actieplannen. Men streeft twee grote doelstellingen na: de opvolging van de uitvoering van de actieplannen en, na drie jaar, de evaluatie van hun uitvoering. De realisatie-indicatoren zullen tegen 21 juli afgerond worden.
- Onderzoek naar de impactindicatoren die verband houden met de doelstellingen van de actieplannen. Het is de bedoeling de impact op de kinderen te evalueren. Hiervoor wordt samengewerkt met het IWEPS (cohésion sociale Région Wallonne).

Politieke en sectorale en transversale administratieve actoren worden bij het initiatief betrokken.

▪ **Reacties uit de zaal**

Mevr. Dominicy benadrukt het belang van deze oefening. Ze geeft tevens aan dat Unicef recent twee studies met belangrijk cijfermateriaal heeft uitgebracht: een Report Card over kinderarmoede en een rapport ' la situation des enfants dans le monde 2012 / The state of the Worlds children, 2012'.

Dhr. Fierens heeft de indruk dat de beoogde indicatoren ervan uitgaan dat de overheden de rechten van het kind waarborgen. Wat als de kinderrechten geschonden worden? Hij geeft het voorbeeld van begeleide minderjarige vreemdelingen die nog steeds op loutere basis van hun illegale verblijf opgesloten kunnen worden.

Mevr. Govaert legt uit dat er bij de uitwerking van indicatoren gekozen kan worden tussen positieve en negatieve indicatoren. De negatieve indicatoren laten toe de kloof te meten tussen wat zou moeten zijn en wat er in realiteit is. Dit soort indicatoren laat toe om de evolutie van schendingen van het IVRK te meten.

Mevr. D'hondt merkt op dat de negatieve indicatoren die momenteel in omloop zijn, eerder focussen op slecht gedrag bij jongeren dan bij overheden. De media voornamelijk gericht zijn op het brengen van sterke en/of opzienbarende verhalen. Daardoor bestaat het risico dat met negatieve indicatoren de publieke opinie een uitgesproken negatief beeld krijgt van jongeren. Dit kan als gevolg hebben dat niet alleen de wil van de gemeenschap om te investeren in verbeterde condities voor kinderen en jongeren afneemt, maar dat het ook persoonlijke initiatieven tot het bijdragen aan de realisatie van kinderrechten - bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk – ondermijnt. Ze verwijst naar de conclusies ter zake van het Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi), in het kader van zijn studie “‘Meten’ en ‘Weten’ voor een gefundeerd kinderrechtenbeleid. Een kritische reflectie over de zin en onzin van kinderrechtenindicatoren”.

Mevr. Govaert antwoordt dat de cijfergegevens niet noodzakelijk publiek gemaakt moeten worden.

Dhr. Van Haelst haalt aan dat ook op Vlaams niveau gewerkt wordt rond indicatoren. Tegen eind 2012 zou er duidelijkheid moeten zijn rond de weg die wordt ingeslagen. Tegen eind 2013 zou het concrete resultaat uitgewerkt moeten zijn, mogelijk in de vorm van een bescheiden kinderrechtenmonitor.

Dhr. Rein Haudenhuyse vraagt wat het exacte verschil is tussen een kwantitatieve en een kwalitatieve indicator.

Mevr. Govaert legt uit dat ze geen exact antwoord kan geven maar dat er voor bepaalde indicatoren kwantitatieve gegevens nodig zijn terwijl andere kwalitatieve gegevens vergen.

- b “Samen kindermishandeling aanpakken”(Mevr. Christel De Craim – Dienst voor Strafrechtelijk Beleid – Federale overheid)

Samenwerking Justitie – Franse en Duitstalige Gemeenschap

Op het niveau van de Franse en Duitstalige Gemeenschap zijn in 2007 de bevoegde ministers overgegaan tot het ondertekenen van het interventieprotocol kindermishandeling opgemaakt door de werkgroep ‘Robesco’. De bedoeling van het protocolakkoord was om samen kindermishandeling aan te pakken door afstemming te zoeken, waarbij de rol van elkeen, zowel binnen de medische psycho-sociale sector als binnen de justitiële sector werd bewaakt.

In 2004 werd in elk arrondissement een commissie kindermishandeling opgericht. Het gaat om coördinatiecommissies die er toe moeten bijdragen dat er een verbetering van de procedures voor de zorgverlening aan mishandelde kinderen zou komen. In deze commissies zijn zowel vertegenwoordigers van de SAJ en SPJ, PMS centra en de teams SOS Enfants als een jeugdrechter en een magistraat van het jeugdparket aanwezig.

De werkgroep “Robesco” ging vervolgens over tot een evaluatie van de implementatie van het interventieprotocol. Deze evaluatie bracht aan het licht dat het protocol onvoldoende gekend was op het terrein. Om daaraan tegemoet te komen ontwikkelde de werkgroep ‘Robesco’ een brochure (“Wat moet ik doen als ik geconfronteerd wordt met een situatie van kindermishandeling...?”) die weldra wijd verspreid zal worden in de medische sector, psycho – sociale sector, aan onderwijzend personeel, politie enz..

Momenteel is het nog niet duidelijk welke toekomst weggelegd is voor de werkgroep “Robesco”. Zelf wenst deze zijn werkzaamheden voort te zetten mits duidelijk mandaat.

Samenwerking Justitie – Vlaamse Gemeenschap

In 2010 werd een protocol kindermishandeling afgesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en Justitie. De basisfilosofie is dezelfde, nl. samen kindermishandeling aanpakken. Daartoe werd in het protocol een stappenplan opgenomen, waarbij de verschillende stappen (advies, melding, diagnose/opsporing en nazorg) werden opgenomen en verduidelijkt.

Er werd een Vlaams Forum Kindermishandeling opgericht en recent werden op lokaal niveau Arrondissementale Raden Kindermishandeling (ARRo KM) opgericht. Net zoals in de Franstalige coördinatiecommissies wordt er gesproken over structurele problemen, maar in de ARRO KM wordt ook aan deskundigheidsbevordering gedaan door op anonieme wijze casussen te bespreken.

Een derde aspect binnen het protocol is de aandacht voor het informeren, sensibiliseren en vormen van alle actoren die in aanraking komen met kinderen en geconfronteerd kunnen worden met situaties van kindermishandeling.

Vlaams Forum Kindermishandeling (2011)

Het Vlaams Forum Kindermishandeling (VFK)² bespreekt de knelpunten die gesignaleerd worden door de ARRo KM, dient de implementatie van het protocol kindermishandeling te monitoren en doet aanbevelingen aan de bevoegde ministers om de aanpak van kindermishandeling te verbeteren.

De knelpuntennota van de ARRO KM heeft ertoe geleid dat er naast de lokale raden en het VFK ook een intermediair platform werd gecreëerd, waarbij de voorzitters van de ARRo KM onder voorzitterschap van de voorzitter van het VFK op regelmatige basis samen komen. Deze samenkomsten zijn voornamelijk gericht op uitwisseling van informatie, deskundigheidsbevordering en ondersteuning.

In navolging van General Comment 13 van het V.N.-Kinderrechtencomité zal er meer aandacht uitgaan naar preventie en naar kindvriendelijke maatregelen. In het tweede werkingsjaar zal er tevens meer aandacht te zijn voor de participatie van kinderen door de organisatie van speciale vergaderingen met relevante organisaties (bv. de Vlaamse Kinderrechtencommissaris, de Vlaamse Jeugdraad, Kind en Samenleving, ...). Bovendien heeft het VFK beslist om een subcommissie vrouwelijke genitale verminking op te richten omdat deze bijzondere vorm van kindermishandeling weinig gekend is en probleemverheldering en oplossingsgericht preventief werken zich opdringt.

² Samenstelling VFK: In het VFK zetelen zowel vertegenwoordigers van het kabinet van de Vlaamse minister van WVG, de coördinerende kinderrechtenminister, de minister van justitie, als vertegenwoordigers vanuit de Vlaamse administraties, Vertrouwenscentra, Kind en Gezin, een vertegenwoordiger van het College van Procureurs-generaal, van de Unie van Nederlandstalige jeugdmagistraten, de NL coördinatrice parket-criminologen en een vertegenwoordiger van de VCLP en de DSB. Het voorzitterschap van het VFK ligt afwisselend bij de Vlaamse Gemeenschap en bij de FOD justitie.

Het VFK organiseert ook een thematisch seminarie waarbij het probleem van kinderen verstrikt in stukgelopen relaties bestudeerd zal worden.

- c “In de bres voor de seksuele integriteit van de minderjarige in Vlaanderen”
(Dhr. Joost Van Haelst – Agentschap Sociaal – Cultureel Werk voor Jeugd en
Volwassenen, afdeling Jeugd – Vlaamse overheid)

Bij het uitwerken van acties betreffende de seksuele integriteit van minderjarigen en de aanpak van geweld op kinderen is het van belang om rekening te houden met onder andere onderstaande elementen.

- De verschillende contexten bv. Seksueel misbruik in de kerk, maar ook in andere situatie.
- De verscheidenheid aan aanbevelingen hieromtrent bv. in het Rapport Adriaenssens of in het verslag van de Bijzondere Kamercommissie Seksueel Misbruik.
- het recht van de minderjarige op zijn seksualiteit, dit geldt ook voor – 16jarigen
- het recht van de minderjarige op zijn eigen seksuele integriteit ten opzichte van gezagsdragers, volwassenen, leeftijdsgenoten ...
- verschillende referentiekaders bv. IVRK, General Comment 13 rond geweld, Vlaams Jeugdbeleidsplan, Vlaams Actieplan Kinderrechten, de dossiers ‘geweld, gemeld, geteld’ en ‘jongeren en seksualiteit’ van het Kinderrechtencommissariaat, ...

Op Vlaams niveau werd begin 2012 een structurele samenwerking opgezet tussen de ministers en de sectoren van Welzijn, Onderwijs, Sport en Jeugd door middel van:

- vier engagementsverklaringen die de respectievelijke ministers hebben afgesloten met hun eigen sector; die voor Jeugd werd afgesloten met 39 jeugd- en kinderrechtenorganisaties die ook meegewerkt hebben bij de redactie van de verklaring. Deze verklaringen beogen de bescherming van de seksuele integriteit van de minderjarige in de jeugdhulp en de kinderopvang, het onderwijs en de sport- en jeugdsector;
- de oprichting van het meldpunt 1712 dat het centraal aanspreekpunt is voor eenieder met een (hulp)vraag over geweld, misbruik of kindermishandeling. Er wordt advies en informatie gegeven en indien nodig doorverwezen naar de bevoegde diensten.
- het sensibiliseren en informeren van de publieke opinie met betrekking tot deze thema’s (jaarlijkse campagne, tv –spots, affiches)
- de uitwerking door Sensoa en Child Focus van een “Raamwerk Seksualiteit en Beleid” en een ondersteuning door Sensoa van de individuele sectoren bij de vertaling van dat raamwerk naar de eigen situatie.

Naast deze samenwerking over de sectoren heen werden bij welzijn, Sport en Jeugd ook specifieke initiatieven genomen. Zo heeft Steunpunt Jeugd i.s.m. Sensoa het vlaggensysteem vertaald naar de jeugdwerkcontext. Dit resulteerde in het instrument “(N)iets mis mee?! Omgaan met seksueel getinte situaties” dat de jeugdwerker moet helpen om seksueel getinte situaties in te schatten door de toekenning van een vlag (groen, geel, rood, zwart).

▪ **Reacties uit de zaal**

Dhr. Rein Haudenhuyse vraagt of een evaluatie is voorzien van de toegankelijkheid van het meldpunt 1712 voor kwetsbare jongeren.

Dhr. Van Haelst antwoordt dat een permanente evaluatie zal plaatsvinden, dat er tevens nauw wordt samengewerkt met de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en de CAW’s die

het meldpunt bemannen, en tenslotte, dat ook is gebleken dat alvast de chatline van Child Focus nieuwe groepen van jongeren bereikt.

d “Het Brussels actieplan armoedebestrijding 2012” (Dhr. Gille Feyaerts – Observatorium voor Gezondheid en Welzijn – Brussel Hoofdstad)

In Brussel stelt men een aanhoudende stijging van de bevolking vast door onder andere de instroom uit het buitenland en een stijging van het aantal geboortes. Het aantal jongvolwassenen in Brussel stijgt eveneens opmerkelijker dan in de rest van België. Tegenover een oververtegenwoordiging van de leeftijdscategorie 25-39 jaar staat een gestage afname van het aantal 65-plussers.

Op basis van de voorgestelde grafieken (zie powerpointpresentatie) kan tevens vastgesteld worden dat een groeiend aandeel kinderen opgroeit in kansarme buurten (slechte huisvesting, weinig groene ruimte...).

Het opgroeien in armoede heeft gevolgen op verschillende domeinen. Zo wordt 3,2 keer meer mortaliteit vastgesteld in gezinnen in armoede, heeft een groter aantal jongeren minstens twee jaar schoolachterstand in het eerste jaar van het secundair onderwijs (ongeveer 20% in vergelijking met een gemiddelde van 10% in de welvarende buurten), heerst een hoge jeugdwerkloosheidsgraad (31 tot 40%) en verjongt het thuislozenpubliek.

Om de armoedesituatie aan te pakken is er in 2010 een Brussels actieplan armoedebestrijding opgesteld, bestaande uit twee luiken:

- de beleidsnota armoedebestrijding 2009-2014 die een gemeenschappelijke strategische visie van de Brusselse overheden op armoede vertolkt;
- het Brussels actieplan armoedebestrijding 2010 met een beschrijving van de geplande beleidsacties.

Momenteel (2012) wordt een nieuw Brussel actieplan armoedebestrijding opgesteld in samenwerking met vertegenwoordigers van de Vlaamse en Franse Gemeenschap en van de Brusselse OCMW's.

Dat zal uit twee luiken bestaan:

- een evaluatie van het actieplan 2010
- een actieplan 2012, met als hoofdklemtonen:
 - o bestrijding van armoede bij jongvolwassenen
 - o focus op oververtegenwoordigde en bijzonder kwetsbare groepen
 - o focus op de transitieperiode van adolescentie naar volwassenheid en autonomie

Het actieplan 2012 gaat uit van een inventaris betreffende het beleid met betrekking tot jongvolwassenen en zal worden aangevuld met strategische doelstellingen. Vervolgens zal een thematisch rapport worden opgesteld, in samenwerking met jongeren via focusgroepen en interviews van jongvolwassenen. Het zal worden aangevuld met een actieonderzoek over specifieke risico's in de overgang van minderjarigheid naar meerderjarigheid.

Brussel heeft eveneens het engagement opgenomen om een armoedetoets te ontwikkelen en toe te passen. Dit houdt in dat bij elke beleidsbeslissing ex ante zal worden nagegaan wat de vermoedelijke impact van de maatregel is op de armoedesituatie.

Het actieplan zou goedgekeurd moeten worden voor het zomerreces.

▪ **Reacties uit de zaal**

Mevr. Malvina Govaert vraagt of er bij het opstellen van het actieplan rekening gehouden wordt met de werkzaamheden die de federale overheid heeft uitgevoerd in het kader van het Europees voorzitterschap en met het nationale actieplan armoedebestrijding. Het OEJAJ heeft een participatief kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar de ervaring van kinderen die in armoede leven en naar de problematische transitie van jongeren.

Dhr. Feyaerts antwoordt dat er samengewerkt wordt met vertegenwoordigers van de andere entiteiten en dat er bij de uitwerking van het actieplan armoedebestrijding 2012 rekening gehouden wordt met de aanbevelingen die geformuleerd zijn in het kader van het Europees voorzitterschap en in bestaande actieplannen armoedebestrijding.

V. Slot

Mevr. D'hondt haalt aan dat de NCRK tegen eind 2012 beoogt de hiernavolgende realisaties aan de leden voor te leggen:

- een duidelijk overzicht van de engagementen van alle Belgische overheden inzake de opvolging van de slotbemerkingen. In een volgende stap zal dan tegen eind 2014 een tussentijdse stand van zaken van de effectieve realisatie van die actieplannen worden opgemaakt;
- de resultaten van het overleg met het middenveld aangaande het ontwerp van rapportagesjabloon en, in de mate van het mogelijke, na aanpassing van het ontwerp, de eerste reacties van de stemgerechtigde leden;
- een tussentijdse informatie (en mogelijk ook raadpleging van de leden indien de overheden dat wenselijk achten) aangaande de geplande hervorming van de NCRK

Ze dankt eenieder voor zijn/haar komst en actieve bijdrage aan deze achtste plenaire zitting.